

**แนวทางการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่ง
การเรียนรู้ตลอดชีวิตในเขตกรุงเทพมหานคร**

**Guidelines to the Development of a Permanent Structural Market for the
Promotion of a Lifelong Learning Center in Bangkok**

สมบัติ พรหมสวรรค์¹, ดร. มิ่งขวัญ คงเจริญ², รศ.ดร. พร ศรียมก³

¹นักศึกษาลัทธิสุตรปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต ^{2,3}ที่ปรึกษา

สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail address: 999SOMBUT@Gmail.com.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในเขตกรุงเทพมหานคร มีดังนี้ (1) ตลาดควรเป็นแหล่งฝึกทักษะการประกอบอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (2) เจ้าของตลาดต้องให้การสนับสนุนในเรื่อง สถานที่ งบประมาณ และบุคลากร และให้ตลาดขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ (3) การเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และการให้ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการ ศึกษา ขอข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ และควรมีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ เอกชน และระหว่างตลาดแต่ละแห่ง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ และการสนับสนุนสื่อต่างๆ เพื่อให้เท่าทันต่อเหตุการณ์ในสังคม

คำสำคัญ: ตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร, แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต, แนวทางการพัฒนา

ABSTRACT

The objectives of this research as follows were; to study current status and guidelines the development of permanent structure market for the promotion of lifelong learning centers and can be concluded as follows; firstly, market should be career learning centers which teach them important skills for daily life. Secondly, the owners of the markets should register their markets as learning centers for government support, improve market conditions, secure more reasonable budgeting, and the equitable compensation of employees. Thirdly, they should organize learning opportunities such as group activities and seminars for shop-owners and public to share their experiences and knowledge. Next market owners should create a tripartite structure between the government sector, the private sector, and other markets for information sharing and public relations purposes.

Key words: permanent market structure, lifelong-learning, development

บทนำ

กระแสโลกภิวัตน์ และสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงจำเป็นต้องได้รับกระตุ้น ส่งเสริม และร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การศึกษาก้าวไปสู่การเป็นสังคมการเรียนรู้ (Learning Society) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นเงื่อนไขของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้จะกระตุ้นความกระหายใคร่รู้ของบุคคล สร้างเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ที่จะถูกสร้างเสริมขึ้น ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้จากสภาพจริง ตลอดเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง จากสภาพแวดล้อมจริง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ และทัศนคติที่ดีต่อชุมชน เกิดความห่วงแหน รักถิ่นฐาน ภูมิปัญญาของชุมชน และสามารถสืบทอดความรู้ อาชีพของบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่วิชาชีพ นำไปประกอบอาชีพได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2544) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8 ได้กล่าวไว้ว่า " การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา" จากมาตราดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงมีข้อกำหนดการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 25 ที่ระบุถึงการส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ได้แก่ หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้

ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้ นอกเหนือจาก 8 ประเภท โดยควรมีแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น แหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งการเรียนรู้สถานประกอบการต่างๆ

แต่สภาพการณ์แหล่งการเรียนรู้ พบปัญหา คือ ปัญหาด้านการสร้างและการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีการสร้างเพิ่มเติมมาเป็นเวลานานแล้ว ขาดความหลากหลาย ปัญหาด้านการบริหารและการดูแลรักษาแหล่งการเรียนรู้ที่พบ คือ เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งการเรียนรู้ และยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสำคัญ ประโยชน์ ลักษณะการใช้แหล่งเรียนรู้ ทำให้การจัดบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ปัญหาจากการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ประชาชนยังใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ชุมชนน้อย เพราะไม่ทราบข้อมูลว่ามีแหล่งการเรียนรู้อยู่บ้าง(นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์และคณะ, 2553, หน้า 53-54). ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ (อานุกาพ แยมดี, 2555) และ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545) พบว่า ในแหล่งการเรียนรู้ต้องพัฒนาบุคลากร สื่อต้องมีความหลากหลาย ต้องการกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ และขาดงบประมาณ แหล่งการเรียนรู้ยังไม่มีการจัดหมวดหมู่ หรือยังไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน ทั้งนี้จึงควรมีการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ระบุในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545

ตลาดในอดีตเป็นวิถีชีวิตของชุมชนสังคม เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลาดตามที่พบเห็นเกิดจากประชาชนในชุมชน เป็นผู้จัดตั้งขึ้นเอง โดยนำสินค้า อุปโภค บริโภค มาจำหน่าย โดยการวางจำหน่าย มีลักษณะง่าย สะดวก เช่น วางกับพื้น หรือวางบนโต๊ะไม้ และขาย

ในพื้นที่โล่ง ไม่มีอาคาร หรือมีการทำเป็นโครงสร้างร้านชั่วคราว พื้นตลาดมีน้ำเสียท่วมขัง มีขยะมูลฝอยตกค้างส่งกลิ่นเหม็น และเป็นแหล่งอาหารของสัตว์พาหนะนำโรค ทำให้ตลาดเป็นแหล่งแพร่กระจายโรค มีสภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ทำให้สถานบันการศึกษา โรงเรียนไม่สนใจเข้าไปจัดกิจกรรมการศึกษา หรือใช้เป็นสื่อเพื่อประกอบการเรียนภายในตลาด จนเกิดแรงผลักดันเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อบังคับให้ตลาดมีการพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งในการจัดตั้ง สร้างตลาดต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานราชการ และเมื่อเปิดให้บริการต้องต่อใบขออนุญาตในการประกอบกิจการตลาดทุกปี โดยต้องผ่านเกณฑ์ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยอาหาร และด้านการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้เป็นตลาดสด น่าซื้อและด้วยสภาพในปัจจุบันหลังมีการปรับปรุงตลาด ทำให้ตลาดมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังเป็นแหล่งความรู้เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ โภชนาการ การถนอมอาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสถานประกอบการ แหล่งรวมอาชีพต่างๆ ที่มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น อาหาร ขนม สมุนไพร การแปรรูปผลผลิต การซื้อการขายผลผลิต ที่สร้างรายได้ เป็นการเรียนรู้จากบุคคลที่มีประสบการณ์ที่เกิดจากการทำงาน การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ ทำงานจริง เป็นสถานที่พบปะของคนในชุมชน ในการติดต่อระหว่างบุคคล ร่วมกันกิจกรรมมีเครือข่ายและมีการจัด และทำกิจกรรมให้ความรู้ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อรณรงค์ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้ เช่น ดิโอบอร์ดประชาสัมพันธ์ ประกาศเสียงตามสาย การจัดประชุมเพื่อแจ้งข้อมูล แผ่นพับ โปสเตอร์ที่

ได้รับการสนับสนุนจากภาคราชการ และสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ของตลาด สื่อสังคมออนไลน์ เพชบุ๊คซึ่งสามารถนำมาจัดกิจกรรมการศึกษา และใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ ดังนั้น การศึกษาสภาพปัจจุบัน และการสำรวจความต้องการของประชาชน จะช่วยให้เป็นแนวทางและส่งเสริมในการพัฒนาตลาดเพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม เสมือนเป็นห้องปฏิบัติการของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ในแง่การกระจายโอกาสทางการศึกษา เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยประเภทการวิจัยผสมผสาน (Mixed Method Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการค้นคว้าจากเอกสาร การสำรวจ สังเกต การสอบถาม สัมภาษณ์ และการจัดสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) อันได้แก่ เจ้าของตลาด ผู้ประกอบการ ผู้เข้ามาใช้บริการภายในตลาด และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการการบริหารตลาด และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 การศึกษาสำรวจสภาพปัจจุบันของตลาด จำนวน 142 ตลาด ที่มีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยนำเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งการเรียนรู้ ของสุมาลี สังข์ศรี

เพื่อคัดเลือกตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร และนำมาศึกษาเชิงลึก เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน (1) ทรัพยากร สาระความรู้ที่หลากหลาย (2) มีวัตถุประสงค์ในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตามมาตรฐาน 25 (3) การเข้าถึงสะดวกมีสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย (4) องค์ความรู้/วิทยากรผู้สอน/ผู้แนะนำ (5) ทรัพยากรที่โดดเด่นและน่าสนใจ มีสาระการเรียนรู้สอดคล้อง และนำมาปรับใช้กับหลักสูตรการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ จำนวน 180 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนที่แสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การวัดระดับความต้องการในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน (1) ด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (2) ด้านการบริหารจัดการ (3) ด้านกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (5) ด้านภาคีเครือข่าย (6) ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ จำนวน 30 คน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนที่แสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การวัดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน (1) ด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (2) ด้านการบริหารจัดการ (3) ด้านกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ด้านการมี

ส่วนร่วมของประชาชน (5) ด้านภาคีเครือข่าย (6) ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 4 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเจ้าของตลาด จำนวน 16 คน เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็น ทศนคติ และบริบทที่ไม่ขัดต่อการดำเนินกิจการของตลาด และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาตลาดเพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน (1) ด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ (2) ด้านการบริหารจัดการ (3) ด้านกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (5) ด้านภาคีเครือข่าย (6) ด้านการประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แบบสำรวจสภาพปัจจุบันตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร แบบสอบถามความต้องการของผู้ประกอบการ และผู้เข้ามาใช้บริการ แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อกำหนด และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผู้วิจัยเข้าไปสำรวจสังเกตสภาพแวดล้อมรวมทั้งบรรยากาศของสถานที่ และการสัมภาษณ์ในรูปของการสนทนากลุ่ม กระตุ้นให้เกิดการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

อภิปรายผล

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันของตลาดที่มีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่ามีตลาดที่มีความพร้อมทั้ง 5 ด้าน

จำนวน 16 ตลาด โดยส่วนใหญ่โครงสร้างอาคาร มีความมั่นคงแข็งแรงไม่ร้อน อบอ้าว เป็นแหล่งความรู้ใกล้ตัว เป็นเรื่องที่สัมพันธ์กับชีวิต ส่วนใหญ่ จะให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ โภชนาการ การถนอมอาหาร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสถานประกอบการ แหล่งรวมอาชีพต่างๆ ที่มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เช่น อาหาร ขนม สมุนไพร การแปรรูปผลผลิต การซื้อ การขายผลผลิต ที่สร้างรายได้ ลักษณะการถ่ายทอดความรู้จะถ่ายทอดให้เฉพาะคนภายในครอบครัว จากรุ่นสู่รุ่น โดยไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นการเรียนรู้จากบุคคลที่มีประสบการณ์ที่เกิดจากการทำงาน การเรียนรู้เกิดจากการปฏิบัติ ทำงานจริง เป็นสถานที่พบปะของคนในชุมชน ในการติดต่อระหว่างบุคคล ร่วมกันกิจกรรมมีเครือข่ายและมีการจัด และทำกิจกรรมให้ความรู้ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อรณรงค์เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้ เช่น ดิจบอร์ด ประชาสัมพันธ์ ประกาศเสียงตามสาย การจัดประชุมเพื่อแจ้งข้อมูล แผ่นพับ โปสเตอร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคราชการ และสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ของตลาด สื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุมาลี สังข์สี, 2558) (มนัญญา นวลศรี, 2552) (จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร, 2554) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ที่ดีต้องมีสถานที่เหมาะสม เดินทางสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวก ปลอดภัย ซึ่งจะเป็นการสร้างบรรยากาศต่อการเรียนรู้

2. แนวทางในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พบว่า จากการสอบถามในรายด้าน ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ความต้องการของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ กับความคิดเห็นของ

ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ สอดคล้องกัน โดยแนวทางในการพัฒนาตลาดเพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถส่งเสริมให้บรรลุปเป้าหมายสี่หลักที่เป็นรากฐานของการศึกษา ในยุคศตวรรษที่ 21 4 ประการ คือ (1) Learn to know เรียนเพื่อให้ความรู้ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มั่นคงและสามารถอยู่ในสังคม (2) Learn to do เรียนเพื่อที่จะทำเป็นหรือใช้ความรู้ไปประกอบอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและกลุ่มบุคคลเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน (3) Learn to with the others เรียนเพื่อดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของบุคคลเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่จำเป็น (4) Learn to be เรียนเพื่อที่จะเป็นผู้ที่รู้จักตัวเองอย่างถ่องแท้ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถและศักยภาพของคนให้ร่วมกันรับผิดชอบ และเห็นถึงความสำคัญของการฟื้นฟูพัฒนาสังคมและชุมชนของตนเอง (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 2551) โดย

- ด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ต้องการให้ตลาดเป็นแหล่งการเรียนรู้ ในการพัฒนาฝึกทักษะการประกอบอาชีพและความรู้ในการดำรงชีวิตในเรื่องอาหาร เนื่องจากตลาดมีผู้ประกอบการที่หลากหลายอาชีพ และยังไม่มีการรวบรวมความรู้ และจัดหมวดหมู่ ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ทราบข้อมูลว่าแหล่งการเรียนรู้อยู่บ้าง จึงต้องจัดให้มีการดำเนินกิจกรรม โดยการใช้แหล่งความรู้

ในตลาด เช่น ผู้ประกอบการเป็นวิทยากร ซึ่งเป็น การเรียนรู้ตรงจากผู้มีประสบการณ์ได้ฝึกปฏิบัติ และให้คำแนะนำในระหว่างการเรียนรู้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ มนูญญา นวลศรี (2552) จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร (2554) อานุภาพ แยมดี (2555)

- ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากส่วนใหญ่ เป็นตลาดเอกชนรายได้ที่ได้มาจากการให้เช่าพื้นที่ จึงมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรที่ประจำ หรือแนะนำ แหล่งการเรียนรู้ เนื่องจากไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ การที่จะให้ตลาดเป็น แหล่งการเรียนรู้ได้ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐใน เรื่อง งบประมาณ และการพัฒนา ฝึกอบรม บุคลากรที่เป็นพนักงานตลาดหรือที่ประจำในแหล่ง การเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็น ความสำคัญ ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ (อานุภาพ แยมดี, 2555)

- ด้านกิจกรรมที่จัดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ผู้ประกอบการ ผู้เข้ามาใช้บริการ ต้องการ (1) ให้มีการจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ รางวัลหรือเครื่องหมายการรับรองคุณภาพต่างๆ จากหน่วยงานราชการ เพื่อให้ผู้เข้ามาใช้บริการ เชื่อมมั่นกับสินค้าและบริการภายในตลาด ในส่วน บอร์ดประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยได้รับความสนใจ หรือมี ผู้เข้ามาใช้บริการน้อย ไม่ตรงตามความต้องการ ของผู้ใช้บริการ และต้องมีการเปลี่ยนเอกสารแผ่น พับที่ติดบอร์ดทุกๆ เดือน และคอยซ่อมแซมดูแล ความสะอาดให้มีสภาพพร้อมใช้งาน (2) ต้องการให้ ใช้สื่อออนไลน์เนื่องจากทุกคนมีอุปกรณ์โทรศัพท์ที่ สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสามารถสื่อสารได้ 2 ทาง สามารถโต้ตอบได้ คือ การให้แนะนำหรือรวมเป็น ส่วนหนึ่งของการนำความรู้มาเผยแพร่ในสื่อ ยังเป็น ช่องทางในการแบ่งปันความรู้ เสา่ประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ให้แก่ผู้สนใจที่ไม่ได้เข้ามาใช้

บริการภายในตลาด สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ หรือหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในตลาดได้ และเพื่อให้การใช้สื่อออนไลน์เกิดประสิทธิภาพ (3) ควรนำการพัฒนาโปรแกรมเชิงสารสนเทศมา ช่วยในการบริหารจัดการสื่อคือ การสำรวจและ พิจารณาว่าเนื้อหาความรู้ที่องค์กรมีอยู่แล้วเป็น เนื้อหาที่ทันสมัย และทันสมัยการเนื้อหาอะไรบ้าง มี สารสนเทศเนื้อหาอะไรใหม่ ที่ควรนำมาเพิ่มเติม พร้อมกับการจัดให้มีการทำสื่อสิ่งพิมพ์ เผยแพร่ ความรู้ภายในแหล่งการเรียนรู้ในตลาด (4) ต้องมี การสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการและ ผู้ประกอบการ และมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลว่ามี แหล่งความรู้อะไรบ้าง เพื่อให้การจัดกิจกรรม เรียนรู้ที่เกิดขึ้นมีประโยชน์และเอื้อต่อผู้ที่สนใจหรือ สถานศึกษานำมาใช้ในการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับหลักสูตร และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ทำให้เกิดการเชื่อมโยง ภายในสังคม อันเป็นรากฐานสร้างความรักและผูก พันธุ์ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ประกอบ วิชาชีพ เป็นความรู้เฉพาะ ซึ่งเป็นการเรียนรู้จาก แหล่งความรู้ในชุมชน นอกเหนือจากการเรียนใน ห้องเรียน และเป็นการเรียนการสอนที่ได้เห็นของ จริง ปฏิบัติจริง ย่อมก่อให้เกิดความสามารถทักษะ ที่สามารถนำไปเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา นวลศรี (2552) จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร (2554) อานุภาพ แยม ดี (2555) ส่วนใหญ่กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะ เป็นการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมภายในตลาด ซึ่ง เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย จากการพูดคุย สอบถาม สังเกต การมาศึกษาดูงานของตลาด ต่างจังหวัดเพื่อนำไปพัฒนาตลาด โดยหัวข้อที่มาจะ เป็นในด้านการทำอย่างไรให้เป็นตลาดสดน่าซื้อ เป็นตลาดที่มีลักษณะที่ดี ด้านสุขภาพ

สิ่งแวดล้อม ด้านคุ้มครองผู้บริโภค และด้านอาหารปลอดภัย คือ ด้านการบริหารงาน หัวข้อการออกกฎระเบียบและการบังคับใช้ การต่อสัญญาเช่าระยะเวลาสัญญาเช่า การขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการภายในตลาด ด้านการจัดการขยะ การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียการรักษาความสะอาด การจัดตั้งกลุ่มชมรมผู้ประกอบการในตลาด การเป็นสถานที่รณรงค์โครงการและฝึกปฏิบัติการให้แก่หน่วยงานราชการหรือสถานศึกษา เช่น การตรวจสอบตาชั่งเที่ยง ของกรมการค้าภายใน การจัดกิจกรรมรณรงค์ในเรื่องสุขภาพ และโภชนาการของประชาชน เช่น เมนูสุขภาพ การคำนวณสิ่งที่เราบริโภคเข้าไปกับกิจกรรมที่เราทำในแต่ละวันว่ามีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วน การรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา การรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ และให้ความรู้ในเรื่องข้อกฎหมายและบทลงโทษ โครงการเสริมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพเนื้อสัตว์ โครงการผักปลอดภัยสารพิษ โครงการและกิจกรรมเพื่อสังคม การเดินแอโรบิค การแห่เทียนพรรษา งานเทศกาล เป็นต้นในส่วนที่เป็นต้องการให้ใช้พื้นที่ใน เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์ของตลาด เป็นช่องทางในการแบ่งปันความรู้ เล่าประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้มีการจัดพื้นที่ภายในตลาด โดยให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรม นิทรรศการเช่น การรณรงค์การคัดแยกขยะ การจัดมุมอ่านหนังสือ หรือห้องปฏิบัติการในการตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารโดยไม่เก็บค่าบริการ

- ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนสามารถเข้ามาใช้บริการ ศึกษา ขอข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้และต้องการให้มีการรวบรวมแหล่งความรู้ เช่น รายชื่อผู้ประกอบการในตลาด เพื่อการเป็นวิทยากร ในการถ่ายทอดความรู้

ประสบการณ์ความรู้การเก็บรักษาผัก ผลไม้ ฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา นวลศรี (2552) จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร (2554) อานุภาพ แยมดี (2555)

- ด้านภาคีเครือข่ายปัจจุบันมีการตั้งสมาคมตลาดสดไทยโดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวรและเป็นตลาดประเภท 1 ส่วนใหญ่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำรงซึ่งวิถีชีวิตตลาดสดแบบไทย ต้องการยกระดับตลาดและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค โดยมีการให้ความสำคัญในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และอาหารปลอดภัย มีการจัดห้องตรวจสอบความปลอดภัยอาหาร จุดตราชั่งสอบเทียบ เพื่อตรวจสอบน้ำหนักสินค้า รวมถึงการปรับปรุงสถานที่ให้ถูกสุขอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ในด้านความรู้และข้อระเบียบ กฎหมายของทางภาครัฐมีการประสานงานกับหน่วยงานราชการในการเข้าร่วมประชุมสัมมนารับข้อมูลความรู้ สื่อแผ่นพับ และคู่มือต่างๆ เช่น กรมอนามัย กรุงเทพมหานคร , กรมปศุสัตว์ , กระทรวงสาธารณสุข , กรมการค้าภายใน และนำมาเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ความรู้ จัดฝึกอบรมให้กับผู้ประกอบการ และผู้เข้ามาใช้บริการภายในตลาด เพื่อให้เท่าทันเหตุการณ์ในปัจจุบันสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญญา นวลศรี (2552) จิรัฏฐา จารุพิสิฐธร (2554) อานุภาพ แยมดี (2555)

- ด้านการประเมินผล เนื่องจากตลาดยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งการเรียนรู้ ส่วนใหญ่กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมภายในตาม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย จากการพูดคุย สอบถาม สังเกต หรืออ่านจากบอร์ดประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย และได้รับ

แจกเอกสารแผ่นพับใบปลิว รูปแบบการประเมิน ส่วนใหญ่ที่ใช้ภายในตลาดเป็นการจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจในการเข้ารับบริการ และตั้งกล่องรับฟังความคิดเห็น หรือการส่งข้อความผ่านทางเว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์ของตลาด และมีการจัดเก็บสถิติจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการ พร้อมจำนวนรถ ปีละ 1 ครั้ง โดยข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่จะนำมาดำเนินการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง เพื่อพัฒนาตลาดให้ดีขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาศัญญา รัตนอุบล (2548) อาศัญญา รัตนอุบล (2551) อานุกาฬ แยมดี (2555)

ข้อค้นพบในงานวิจัย

แนวทางในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคารถาวร เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดเป็นแหล่งความรู้ที่เกิดจากสังคม เป็นแหล่งความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น อยู่ใกล้ตัว มีความสัมพันธ์กับชีวิต และเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ ที่มีการประกอบอาชีพหลากหลาย (ศรีสุดา จริยากุล, 2545) ดังนั้น การพัฒนาตลาดเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ ควรมุ่งเน้นเป็นแหล่งพัฒนาฝึกทักษะการประกอบอาชีพ ที่สร้างรายได้กับนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ และการใช้สื่อออนไลน์ เนื่องจากทุกคนมีอุปกรณ์ติดตัวที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสามารถสื่อสารได้ 2 ทางสามารถโต้ตอบได้ ในส่วนเนื้อหา คือ การนำความรู้มาเผยแพร่ แบ่งปัน เล่าประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ให้แก่ผู้อื่นใจ และผู้ที่ไม่ได้เข้ามาใช้บริการภายในตลาด สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ภายในตลาด รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงภายในสังคม อันเป็นรากฐานสร้างความรักและผูกพันกัน ซึ่งกระตุ้นให้ผู้คนเกิดเข้ามาร่วมกันคิดและลงมือทำ และการให้มีการประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับตลาดทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้เท่าทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงในเรื่องข้อกำหนด กฎระเบียบ รวมถึงนโยบายของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร (ตลาดประเภทที่ 1) ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ว่าการศึกษา ย่อมต้องมีปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลสามารถที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ปัจจัยเกื้อหนุนที่มีส่วนสำคัญต่อการศึกษาทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม คือ แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลาดซึ่งมีความหลากหลายของอาชีพ และเป็นศูนย์รวมหรือศูนย์กลางของความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เสมือนห้องปฏิบัติการ จึงมีประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ดังนั้นผู้วิจัยเสนอขอให้มีการพัฒนาตลาดต้นแบบ มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนา สร้างกิจกรรมการศึกษาในตลาด และนำมาใช้ในการเรียนสอนเพื่อสนับสนุนให้เป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). 22 ปี กศน.สู่การศึกษาตลอดชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
- จิรัฐรา จารุพิสิฐธร. (2554). การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในพิพิธภัณฑ์ดนตรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัญญา นวลศรี. (2552). แนวทางในการจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต. (2551). การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- นฤมล ต้นธนูเศรษฐ์ และคณะ. (2553). รายงานการวิจัย เรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับแหล่งวิทยาการในชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2544). ยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2545). รายงานการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สดศ.
- สุดสวาท คำแพง .(2543). ความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้ในเขตชุมชนลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). รายงานการวิจัยเรื่อง สถานภาพและบทบาทการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- อานูภาพ แยมดี. (2555). แนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในสวนสัตว์ใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อชาญญา รัตน์อุบลและคณะ. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต: สวนสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อชาญญา รัตน์อุบล. (2551). พัฒนาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.

Name:	Mr. Sombut Phromsawan
Address:	82/739 Tambon Lat Yao Chatuchak District Bangkok 10900 Thailand
Education:	B.Ind.(Electrical Engineering) M.Ed. (Industrial Education).Graduate School.
Work:	Engineer